

Průvodce fair trade značkami v České republice¹

V České republice se pomalu, ale jistě, zabydlují výrobky fair trade, tzn. spravedlivého/férového obchodu. Na trh se dostávají výrobky stále více nových značek a čím dál častěji se objevují otázky o tom, **co představují jednotlivé značky a loga, a které výrobky jsou a nejsou „fér“**.

Hlavní charakteristikou fair trade je obchod s rozvojovými zeměmi. Pokud výrobek nebo suroviny na jeho výrobu (popř. alespoň jejich podstatná část – viz tabulka č.2), nepocházejí z rozvojových zemí, NEJEDNÁ SE O FAIR TRADE. Definice fair trade dle FINE² je následující:

„Fair Trade je obchodní partnerství, jehož cílem je zlepšení životních podmínek dosud vyloučených a znevýhodněných výrobců z rozvojových zemí v rámci konceptu udržitelného rozvoje. Toho se snaží docílit poskytováním lepších obchodních podmínek pro výrobce a zvyšováním uvědomění spotřebitelů o situaci v chudých rozvojových zemích.

Cíle fair trade:

1. Zlepšit životní podmínky producentů zlepšením přístupu na trhy, posílením organizací prvovýrobců, vykupováním za lepší ceny a kontinuitou v obchodním partnerství.
2. Podporovat příležitosti rozvoje znevýhodněných producentů, zvláště žen a tradičních národů, a chránit děti před zneužíváním v produkčním procesu.
3. Zvyšovat uvědomění mezi spotřebiteli o negativním dopadu mezinárodního obchodu na producenty tak, aby mohli využít svou kupní sílu pozitivně.
4. Vytvořit ukázkový model obchodního partnerství skrze dialog, transparentnost a vzájemný respekt.
5. vést kampaně za změny v pravidlech a praktikách konvenčního mezinárodního obchodu.
6. Chránit lidská práva propagací sociální spravedlnosti, ochrany životního prostředí a ekonomické jistoty.“

Protože výraz „fair trade“ **není definován zákonem**, je možné tento výraz legálně použít na jakýkoli výrobek. Tzn. i na výrobek, který se systémem Fair Trade nemá nic společného. Cílem tohoto „manuálu“ je **zpřehlednit současný stav na českém trhu a stručně charakterizovat pět nejznámějších značek**, které se na českém trhu objevují. Jedná se o značky organizací **FLO, WFTO** (dříve IFAT), **Rapunzel Hand in Hand, Rainforest Alliance** a **UTZ Certified**. Pro základní informace o těchto organizacích viz tabulka č.1.

Tabulka č.1: Základní fakta o FLO, WFTO, Rapunzel Hand in Hand, Rainforest Alliance a UTZ Certified

					
Typ organizace	Nezisková organizace	Nezisková organizace	Fair Trade projekt firmy Rapunzel	Nezisková organizace	Nezisková organizace
Rok založení, sídlo	1997, Bonn	1991, Culemborg	1998, Legau	1986, New York	1999, Amsterdam
Členové	certifikační iniciativy + asociace producentů	Pěstitelé, zpracovatelé, obchodníci	Rapunzel Naturkost A.G. + pěstitelé	Pěstitelé, zpracovatelé, obchodníci	Pěstitelé, zpracovatelé, obchodníci
Cíle	Tvorba standardů; dohled nad používáním loga; propagace; správa registru producentů	Rozvoj Fair Trade trhů, monitoring Fair Trade, propagace Fair Trade	Produkce BIO Fair Trade potravin	Zachování biodiverzity a podpora udržitelného rozvoje	Ekologicky a sociálně odpovědné pěstování kávy, garance původu kávy
Financování	Členské příspěvky + částečné externí financování projektů	Členské příspěvky + fin. dary od neziskových org.	Rapunzel Naturkost A.G.	Členské příspěvky, finance od americké vlády, další fin.dary	Členské příspěvky, neziskové organizace, EU
Webové stránky	www.fairtrade.net	www.wfto.com	www.rapunzel.de	www.rainforest-alliance.org	www.utzcertified.org

Každá z uvedených pěti organizací má určité standardy (kritéria), které podmiňují účast v systému a možnost použití jejich značky. Pro srovnání jednotlivých standardů je nutné zvolit konkrétní produkt (zde byla vybrána káva). **Obsah jednotlivých standardů (tzn. kritérií) pro pěstování kávy a obchodování s ní je porovnán v tabulce č.2: Srovnání standardů FLO, WFTO, Rapunzel HiH, Rainforest Alliance a UTZ** (viz další strana).

1 Zdroj: Zuzana Hradecká: Komparace standardů Fair Trade organizací a jejich dopadů na producentů sdružení v rozvojových zemích (diplomová práce, Vysoká škola ekonomická v Praze, 2009)

2 FINE je platformou organizací FLO, IFAT (dnes WFTO), NEWS, EFTA, určenou pro diskusi a vzájemnou koordinaci jejich aktivit. FINE také provozuje tzv. Fair Trade Advocacy Office v Bruselu.

3 Dříve IFAT